

Kollage: Hege B. Huseby Foto: Sameer Al-Doumy / AFP

Efter otte år fik
Kristen Stewarts
debutfilm endelig
premiere i Cannes.
Interview, side 10-13

(UN)REAL

INDTIL 19.10.25 | Nye mesterværker fra
Louisianas samling

Kunsten Museum of Modern Art
Aalborg

INDHOLD

4

14

16

Foto: Netflix, Laust Trier Mørk, Sara Galbiati,

Særlig markant i dag er deres homoerotiske venskab

De var tabere, som alligevel holdt sammen. Og så var de geniale. Gøg og Gokke er en trøst i en alt for rodet verden netop nu.

GENSET
BO TAO MICHAËLIS

Siden blev du så voksen?», sagde min borddame til mig skælmisk, efter at jeg havde underholdt hende med min glæde ved Gøg og Gokke. Det var sådan set et ekko fra min kulturradikale baggrund, som fandt, at de to herrer var lig med plat lagkagehumor og børnefødselsdag. Komikkens konger var den elegante Charles Chaplin og den enigmatiske Buster Keaton. Efterfulgt som hird, brødrene Marx, praktiserende surrealist med samme efternavn som den berømte filosof. Men rolig

nu. Gøg og Gokke blev meget tidlig kult uden for provinsen Danmark.

Vi lo på tværs af generationer

Graham Greene satte dem højere end Chaplin, Albert Camus lod sig inspirere til sit essay om Sisyfos via kortfilmen om at få et flygel op ad en lang trappe. Samuel Beckett pegede på dem som forbilleder for sin klassiker 'Vi venter på Godot'.

På deres gamle dage optrådte de i København i 1947. Både prins Knud og min far så dem med stor fornøjelse. Sagnet fortæller, at parret blev dannet med vor egne stumme Fy og Bi som skabelon, men gælden blev betalt tilbage ved, at Kellerdirk blev parrets danske afkom.

Jeg har guset flere Gøg og Gokke-film med mine børnebørn. Vi lo på tværs af generationer – og af, at deres film selvfølgelig oser af gårdsdagens sort-hvide billeder. Men lattergassen holder. Ikke mindst fordi de netop med vores tidsånd synes avantgardistisk geniale og for sin tid yderst originale. Gøg og Gokke kunne spille alle figurer. De forvandlede sig til kvinder og gav den hele barmen. De spillede sig selv som uartige drenge over for strikse fædre også gestaltet af parret. Nuvel, de gifter sig ofte med strenge kvinder, som ikke vil have, at de ryger,

Langt fra alle deres film er geniale, men ret mange er

går på bar og slet ikke er til frimurer-træf som 'Ørkenens sønner'.

Der er toner af misogyni i deres film. Men er den værre end konen med kagerullen i hånden i døråbningen, når gemalen kommer hjem kl. 04 om morgenen? Til gengæld er der stærk udlevering af mænds romantiske narcissisme og erotiske infantilitet. Såsom da Gøg og Gokke melder sig til Fremmedlegionen, fordi Gokke er blevet svigtet af en kvinde. Den samme som hele legionen fra menig til kommandanten har et foto af!

For slet ikke at tale om de frække blondiner, som flirtende tager fusen på den ene eller den anden. Får Gokke til at krølle sit slips og sige »Yes mam« med smilende sydstatsaccent.

En trøst netop nu

Særlig markant i dag er deres signifikante homoerotiske venskab. De skændes og gantes som et ægtepar, og det går altid ud over Gokke på en eller anden måde. De er tabere, som alligevel holder sammen samt evindeligt punkterer den amerikanske drøm om, at enhver er sin egen lykkes smed. De er ofte stakler sat midt i Depressionen. Deres kropslige kendetegn bliver den fuldstændig vanvittige afvikling af slagsmål i en sær form for crazy slowmotion. Enten når de

trækker bukser ned på modstandere, kaster med lagkager eller slår på tæven. Desuden – i disse dage, hvor vi taler meget om det at græde: Gøgs spontane gråd er immer hjerteskræende midt i løjerne.

Gøg, Stan Laurel, var gagmanden for det meste, men med dyb respekt for Gokke, Oliver Hardys indsats. Ved Stan Laurels begravelse i 1965 holdt Buster Keaton gravtalen og kaldte ham den morsomste af alle komikere. Smukke ord fra en, som i mine øjne var en af de absolut allerstørste.

Oliver Hardy var død syv år før, og parrets sidste år var en afglans af deres velmagtsdage i mellemkrigstiden. Men Stan fik dog en æresoscar i 1961. Unge komikere som Dick Van Dyke og Jerry Lewis valfartede til hans hjem for inspiration.

Langt fra alle deres film er geniale, men ret mange er. I dag kan vi bedre anerkende deres poetiske situationskomik og kærlige undertoner mellem to mænd som ukuelige samfundstabere. Det ender ofte i noget katastrofalt roderi. »Well, here's another fine mess you've gotten me into!«, siger Gokke gerne til Gøg. Men roderiet er gudommeligt.

En trøst i en verden, der er alt for rodet netop nu.

bo.tao.michaelis@pol.dk

Ansvarshavende chefredaktør: Christian Jensen. **Kulturredaktør:** Mette Davidsen-Nielsen. **Kultursouschef:** Jens Lenler. **Kritikredaktør:** Per Theil. **Nyhedsredaktør:** Johan Moe Lindskov. **I Byen-redaktør:** Morten Hjortshøj. **Featureredaktører:** Anders Godthjælp, Charlotte Sejer. **Redigerende:** Bodil Hauge, Brita Steiner. **Layout:** Hege Børrud Huseby. **Annoncer:** Telefon 33 47 29 82, e-mail annoncer@pol.dk.

KUNSTDAGE I ODSHERRED

To weekender om året er der åbne døre hos Odsherreds mange kunstnere. Sæsonens første Kunstdage i Odsherred er traditionen tro i **pinsen d. 7.-9. juni - åbent kl. 10-17**. Her kan du få kunsten helt ind under huden, få en god snak med kunstnerne og ikke mindst mærke den særlige stemning i de arbejdende værksteder og gallerier. Find vej med den gratis app 'Kunstdage i Odsherred'.

Appen "Kunstdage i Odsherred" er gratis og kan downloades i App Store eller Play Butik.

Se mere på www.kunstdage.dk

Hent app til iPhone

...eller Android

**Hele herligheden ligger blot én times kørsel
fra København og en smuttur fra Aarhus...**

FiO - Fødevarerproducenter i Odsherred
Når du handler hos et FiO-medlem, er du garanteret lokalt producerede fødevarer og råvarer i absolut topkvalitet. Ud over at sælge fra egne butikker, står FiOs medlemmer klar med et stort og bredt sortiment på særlige markedsdage.
www.fio.dk

Geopark Bjerg Grand Prix
En del af ruten indgik i 2. etape af Tour de France, som ramte Odsherred i 2022. Med storslåede udsigter og 520 højdemeter, er Geopark Bjerg Grand Prix en helt enestående cykeloplevelse.
SØNDAG D. 31. AUGUST 2025
visitodsherred.dk/geoparkbjerggrandprix

Grineflip og hyggestunder
Sommerland Sjælland byder på mere end 60 forlystelser og aktiviteter, gode spisesteder og grønne oaser, hvor I kan slappe af og hygge jer sammen. Alt det og meget mere kan I opleve hos os – lige midt i skønne Odsherred.
Vi skaber minder - www.sommerlandsj.dk

Gastronomiske oplevelser i 2025
Anneberg Kulturpark og Geopark Odsherred er de stolte værter for den nordiske Michelin-uddeling i 2025.
www.25i25.dk

VisitOdsherred

Hendes roman blev bandlyst i 1975.

Nu genopstår den som sort ungdomsserie, og den er vigtig!

Netflix-serien 'Forever' opdaterer Judy Blumes censurerede ungdomsroman fra 1975 med tematikker som race, klasseskel og unges digitale krænkelser. Og så stiller den spørgsmålet: Er kærlighed nok?

LUCIA ODOOM

Forever. Sæson 1. Netflix. USA. Serieskaber: Mara Brock Akil. Medvirkende: Michael Cooper Jr., Lovie Simone, Xosha Roquemore og Marvin L. Winans III. Otte afsnit a 50 minutters varighed

Da Judy Blumes ungdomsroman 'Forever' udkom i 1975, var det som et jordskælv i en litterær samtid, ikke mindst for en ung generation på et tidspunkt i historien, hvor man betragtede teenagepigens begær som noget, der skulle ties ihjel. Bogen blev mødt af forbud, forargelse og bandlysninger i skolebestyrelser over hele USA.

Netflix' nye serie af samme navn, skabt af Mara Brock Akil og løst baseret på Blumes roman, er ikke en trofast serie-version, men snarere en slags samtidskommentar i seriefor-

tællingens form, og så er den på rekordtid blevet så populær, at den allerede er blevet forlænget med endnu en sæson.

Ungdomsforelskelsen er bevaret, men i serien udspiller den sig mellem to sorte teenagere, Keisha og Justin, i 2010'ernes Los Angeles. Serien stiller spørgsmålet: Er kærlighed nok? Og hvad sker der med ung kærlighed, når virkeligheden bliver ved med at trække to teenagere i hver deres retning?

Keisha og Justin møder hinanden til en fest, hvor Keisha er der som del af sin hvide vennekreds fra en skole, hun er droppet ud af, og hun er kun på tålt ophold. Justin, der stadigvæk går på den selvsamme privatskole, forelsker sig hovedkulds i Keisha, da han ser hende til festen, og hun i ham.

Som seer bliver man akut medforelsket i deres småkavede sommerfugledans, og man bliver også dejligt frustreret over deres efterfølgende meget teenageagtige kærlighedsdrama, der byder på et væld af konflikter, som hele tiden resulterer i, at nogen bliver blokeret på telefonen.

Serien er en skildring af den unge kærlighed i den digitale tidsalder, men det er samtidig en kærligheds-erklæring til sort amerikansk ungdom.

Keisha spilles af Lovie Simone, der til forveksling ligner en ung Lauryn Hill. Keisha bor med sin mor i en lille lejlighed, og hendes mor jonglerer flere jobs for at kunne betale for sin datters dyre skolegang og sikre hendes fremtid på et eliteuniversitet.

Keisha knokler flittigt for at komme ind på det afroamerikanske pre-

Som seer bliver man akut medforelsket i deres småkavede sommerfugledans

stigeuniversitet Howard. Howard ligger i Washington, D.C. og bliver også kaldt 'The Mecca' på grund af dets status som arnested for sorte amerikanske tænkere. En nutidig en af slagsen er forfatter Ta-Nehisi Coates, der selv både har gået og undervist der. For Keisha er det et sted, hun længes efter at komme hen til, så hun kan sænke skuldrene og ikke være en sort pige på vagt, men en sort studerende blandt mange sorte studerende.

Justin, der spilles af Michael Cooper Jr., stikker i den helt modsatte retning, for han tilhører den sorte overklasse. Han er vokset op i en overdådig villa med pool, moderne billed-

kunst på væggene og to curlingforældre, som insisterer på at sikre deres børns fremtid med dyre eliteskoler som skjold mod den økonomiske usikkerhed, de selv er vokset op med som sorte amerikanere.

Justin døjer med dårlige karakterer i skolen og er heller ikke den bedste på basketholdet, men han frygter ikke på samme måde som Keisha for sin fremtid, selv om hans manglende stræbsomhed er kilde til hans retningsløshed og lave selvværd.

Kærlighed i asymmetrisk balance

I en af mest af de mest bevægende scener om sorthed har Justin fået en

Telefonen med dens tekstbeskeder og sociale medier spiller en stor rolle i 'Forever'. Hovedpersonen Keisha, der spilles af Lovie Simone, får delt en video af seksuel karakter, som får store konsekvenser for både hendes teenageliv og fremtid. Foto: Netflix

ny jeep af sine forældre og vil køre en tur hen til en fortvivlet Keisha om af-tenen.

Hans far, der spilles af Wood Harris – bedst kendt i rollen narkobossen Avon Barksdale i tv-serien 'The Wire' – formaner ham om, hvordan han skal gebærde sig, hvis han møder politiet. I en rystende og rørende scene kører vi med Justin gennem Los Angeles med nerverne uden på tøjet. I lyset af Los Angeles' lange historie med politivold begået mod sorte mænd kommer man som seer til at dele Justins angst, når en politibil kører forbi ham.

På den måde ser vi, at Justins klas-setilhørsforhold ikke altid kan beskytte ham som sort mand. Det er scener som denne, der løfter seriens niveau fra triviell ungdomsserie til tankevækkende portræt af sort amerikansk ungdom.

Justins mor, spillet af Karen Pittman, er for eksempel tydeligt lettet over, at hendes søn dater en sort pige. Ikke en hvid, men en, der matcher familiens kulturelle identitet. Som sort kvinde er hun et produkt af generationers kamp for at blive taget alvorligt og accepteret i de rum, der før var lukkede.

I Keisha ser Justins mor både et bevis på den succes, hun selv har, og en påmindelse om, hvor skrøbelig den position stadig er. Hun ønsker det bedste for sin søn og er henrykt over, at han kan dele den sorte erfaring med Keisha, men hun ser samtidig Keishas udsathed som en forhindring for sin søns tryghed.

Serien viser, hvor dobbelt og delikat klasseopstigning kan være for sorte amerikanere: Det er en rejse

FAKTA

Forever

Ungdomsroman af Judy Blume, udkom i 1975.

Romanen følger de to teenagere Katherine og Michael, som oplever deres første kærlighed og seksuelle forhold. Bogen var kontroversiel på grund af sin rå skildring af teenageseksualitet og brug af prævention.

Det er en af de mest censurerede bøger i USA. Den figurerede som nummer syv på American Library Associations liste over de 100 mest udfordrede bøger i 1990'erne.

I år er romanen blevet til en Netflix-serie af Mara Brock Akil, som blev tiltrukket af romanens ærlige skildring af ungdomskærlighed og ønskede at bringe denne fortælling til en ny generation med fokus på to sorte teenagere.

væk fra én form for udelukkelse og ofte ind i en ny.

Offentlig ydmygelse

En af seriens mest interessante højaktuelle problematikker er dens skildring af den unge digitale metaverden.

En konflikt udspiller sig i Keishas forhold til ekskæresten Christopher, der er skolens stjernebasketballspiller og et omvandrende billede på succes i ungdomskulturens mest klassiske forstand: høj, charmerende, fy-

sisk dominerende og beundret overalt. Efter deres brud begynder en video af seksuel karakter at cirkulere blandt hans venner, en video, Christopher har delt uden Keishas samtykke. Det, der i hans øjne var en spøg mellem ham og vennerne, bliver for Keisha en offentlig ydmygelse.

Konflikten minder i sin kerne om det plot, der udspillede sig omkring karakteren Noora i den norske ungdomsserie 'Skam', hvor et nøgenbillede bruges som afpresning. Men 'Forever' går længere: Hvor 'Skam'

■ Lovie Simone (tv.) og Michael Cooper Jr. (th.) forener ung kærlighed og social kompleksitet i Netflix' 'Forever', der opdaterer Judy Blumes roman til samtidens kamppladser. Foto: Netflix

undersøgte skammens isolerende følelse og konsekvens, insisterer 'Forever' på overgrebets politiske dimension og på, hvordan sorte piger i særdeleshed sjældent får lov at definere deres egne krænkelser.

Keishas oplevelse med Christopher og den seksuelle krænkelser afspejler ikke kun en individuel grænseoverskridelse, men også en dybere kulturel bias, som sorte piger ofte konfronteres med, nemlig antagelsen om, at de er mindre uskyldige, mere seksuelle og mere modne end hvide jævnaldrende piger.

Flere amerikanske studier har dokumenteret dette fænomen. En rapport fra 2017 fra Georgetown Law Center, 'On Poverty and Inequality', viser, at sorte piger i alderen 5 til 14 år systematisk opfattes som ældre og mere seksuelt erfarne end hvide piger på samme alder. Dette fænomen, ofte kaldet 'adultification bias', betyder, at sorte piger som Keisha oftere frakendes barnlighed, beskyttelse og sympati.

At 'Forever' vender tilbage som serie med sorte teenagere i centrum er dermed ikke kun en kulturel nyskabelse, men også en politisk gestus. Da Blumes roman blev udgivet i 1975, blev den forbudt på biblioteker og skoler i hele USA for sin åbne skildring af teenagepigers lyst. I dag er det i stigende grad bøger af sorte amerikanere og queerforfattere, som bliver fjernet.

'Forever' er kompromisløs og vigtig, men heldigvis også bare en medrivende fortælling om helt almindelige unge, dumme følelser og livsvalg.

lucia.odoom@pol.dk

Hun giver det sikre en finger. Af brændt ler

Siden keramikeren Bente Skjøttgaard debuterede i 1980'erne, er hun blevet ved med at forny sig, viser imponerende udstilling i Middelfart.

LARS HEDEBO OLSEN

Bente Skjøttgaard. Natur og glasur.

Clay Keramikmuseum Danmark. Kongebrovej 42, Middelfart. Til 26. oktober

Det er keramik, som både prikker og stikker. Keramik med knopper, spirer og rifler. Keramik, hvor glasuren er nærmest grænseløs, og hvor man ikke kan finde ud af, om det er formen eller overfladen, der er vigtigst.

Og nej, det er ikke Axel Saltos keramik fra årtierne efter Anden Verdenskrig, jeg skriver om. Salto er i dag den danske keramik, som sælger allerbedst, hvis man ser på de høje hammerslag, hans vaser, krukker og skåle ryger for, når de kommer på auktioner.

Saltos keramik er eftertragtet, dels fordi det er vidunderlige former i smukke glasurer, dels fordi der både er knopper, riller, pigge og andre ting i overfladerne, som er så æggende, at det er svært at blive mæt af hans udtryk.

Axel Salto døde i 1961, men Bente Skjøttgaard er sprællevende. Og det er hendes keramik, der både stikker, har riller, pigge og knopper i dag. Slet ikke så kontrolleret og stramt geometrisk som i nogle af Saltos værker, men vildt, overraskende og på grænsen til det umulige.

Det er Skjøttgaards keramik, det skal handle om her og det næste halve år på Clay i Middelfart. Museet har netop åbnet en stor retrospektiv udstilling med Skjøttgaards værker, fra hun debuterede i slutningen af 1980'erne og frem til i dag, hvor hun stadig udforsker lerets og glasurernes muligheder.

Naturens former

Det seneste årti har Bente Skjøttgaard kastet alle begrænsninger over bord. Det kan godt være, at der er noget, der hedder tyngdekraft. At keramik skrumper, når det bliver brændt. At nogle glasurer slet ikke fungerer sammen. Og at skønhed er relativt.

Det rokker ikke Skjøttgaard ud af stedet. Hun laver skyer af keramik, der rejser sig mod himlen i både små og enorme formationer.

Værker, hvor glasurerne er vigtigere end keramikken, er der også kommet en lind strøm af, og de virker så

mærkelige, at man næsten ikke forstår, at de udspringer af en klassisk keramiktradition. Planter og gopler fra havet er der kommet til og nu også grene, træstubbe og hjulspor i ren

Jeg synes, de værker, hvor hun giver fuldkommen lods, er mest interessante

keramik – endda så smukt, at man kan blive ved med at finde nye lag i værkerne. Hendes træstubbe ligner dem, man falder over i en skov, men selv om Skjøttgaards både ser ud til at være angrebet af råd og svampe, så er de fastfrosne billeder af naturen.

På Clay følger man Skjøttgaards kunstneriske bevægelse fra et udtryk, der i begyndelsen var både kontrolleret og fast, frem til i dag, hvor der ikke findes en eneste ret linje i hendes keramik.

Undervejs har hun lavet en humoristisk serie med røgvarer fra dengang, man både havde askebægre og store fade med cigaretter til konfirmationer og bryllupper. Hun har også drejet et hav af vaser, hvor glasurerne gradvist har overtaget udtrykket for til sidst at blive det mest interessante.

Svipsere og højdespringere

I dag er det naturens former, der optager Skjøttgaard, og i øjeblikket laver hun værker, der er så naturtro, at det grænser til det overnaturlige. Det er nok et temperamentsspørgsmål,

men jeg synes, de værker, hvor hun giver fuldkommen los, er mest interessante. Hendes magiske skyer og metamorfose-serien kan noget særligt, fordi både ler og glasur tager magten, så hun som keramikker selv glider i baggrunden.

Nogle keramikere finder på et tidspunkt et udtryk eller en form, som de finder sig til rette i. Det er sket for mange af Skjøttgaards kolleger, som bliver ved med at raffinere deres udtryk, så det bliver stadig mere kraftfuldt og præcist.

■ **Træstammer, hvor der bliver leget med både former og gamle glasuropskrifter, er noget af det nyeste, som Skjøttgaard beskæftiger sig med. Foto: Ole Akhøj**

BLÅ BOG

Bente Skjøttgaard

Født i 1961 og uddannet på Designskolen Kolding. Deler værksted med sin mand, keramikker Ole Jensen, på Frederiksberg.

Skaber værker, der næsten udfordrer tyngdekraften, og hun vender hele tiden tilbage til motiver og former fra naturen.

Foruden sin egen produktion har hun været med til at etablere keramikværkstedet Peach Corner på Frederiksberg.

Skjøttgaard gør det modsatte. Slipper fuldkommen kontrollen og gentager sjældent sig selv. Hun giver det sikre en finger. Af brændt ler. Og hun bliver ved med at undersøge, hvad der kan lade sig gøre både fysisk og æstetisk.

Det betyder, at Skjøttgaard både laver svipsere og højdespringere, men det betyder især, at man aldrig ved, hvor man har hende. Hun er en opdagelsesrejsende, der aldrig vender hjem. Altså på den gode måde.

lars.hedebo@pol.dk

KARSTEN
JANSFORT

SICILIA
GADBORG

KIM
HAMMELSVANG

LONE
RØDBROE

BUE
WANDAH

CHRISTINA ELISABETH
MØRKØRE

DANIEL
BEVENSEE

OLIVER
POULIN

JOHANNES LYNGBY
JOHANSEN

ELLEN
FJORD

CABARET

14. AUG - 13. SEP 2025

RANDERS TEATER

Find billetter

Kommer du
langvejs fra?
Book et
CABARET-ophold
på hotelranders.dk

INSTRUKTØR JOY-MARIA FREDERIKSEN KOREOGRAF PETER FRIIS SCENOGRAF CAMILLA BJØRNVAD
KAPELMESTER THOMAS PAKULA MUSIKERE JACOB VENNDT, LEA NIELSEN, ANDERS FARSTAD,
JOHAN TOFTEGAARD KNUDSEN, LARS WAGNER ØVRIGE MEDVIRKENDE RANDERS TEATER KOR,
ELEVER FRA RANDERS TEATERS TALENTSKOLE LYSDESIGNER MIA WILLETT LYDDESIGNER RUNE ABEL
BOG AF JOE MASTEROFF TEKST AF FRED EBB MUSIK AF JOHN KANDER OVERSÆTTELSE JESPER DUPONT

Randers Teater er støttet af Kulturministeriet og Randers Kommune • Hovedsponsorer: Fårup Beton, Spar Nord, itm8, Verdo, Jysk Vin, Reeholm & Bredahl

Nyt krimidrama om de rige i Nordsjælland er et seerhit både herhjemme og internationalt

Netflix' nye danske serie 'Reservatet' har skabt debat om portrætteringen af overklassen og au pair-ordninger. Er serien fantastisk? Eller karikeret?

KAROLINE BENTZEN

Den danske Netflix-serie 'Reservatet' er et seerhit – ikke kun i Danmark, men i hele verden.

Serien ligger nummer ét på Netflix' egen liste over ikke-engelsksprogede serier i forgangne uge, hvor 10,3 millioner seere ifølge streamingtjenestens egne data har set krimidramaet. Til sammenligning har serien 'Tastefully Yours', som ligger nummer to på listen, 6,6 millioner seere.

Og serien har ikke kun fået opmærksomhed i folks stuer.

'Reservatet' er blevet diskuteret vidt og bredt i stort set alle danske medier, hvor den er blevet kritiseret for at være for karikeret og rost for at tage et tiltrængt blik på au pair-ordningen.

I Berlingske har serien sågar givet anledning til en hel artikelserie om området Nordsjælland – nærmere

bestemt Gentofte Kommune – hvor serien foregår.

En artikelserie, hvis pointe kognet ned er, at der også findes almindelige, jævne mennesker i Whiskybæltet – som ikke er amoralske. Eller som avisen skrev på lederplads få dage efter premieren:

»Det er tid til et opgør med den kollektive fortælling om »de rige svin«. Gentoftes borgere har lige så meget krav på respekt for deres samfundsbidrag som Socialdemokratiets Arne«.

De 'rige svin' i serien er naboerne Cecilie og Katarina og deres respektive mænd. Kvinderne kindkysser og kalder hinanden »skat«, bor i milliondyre villaer og drikker vin til 2.000 kroner på en hverdagsaften. Og så har de hver deres filippinske au pair indlogeret, indtil en af au pairerne pludselig forsvinder.

De stakkels rige

Politiken interviewede hovedforfatter Ingeborg Topsøe før seriens premiere, hvor hun fortalte, at hendes ønske med serien er, at vi taler mere om udlicitering af omsorgsarbejde og konsekvenserne deraf. Her spurgte hun blandt andet: »Hvad gør det for eksempel ved børns syn på andre mennesker, når den person, der passer dig og rydder op efter dig, altid er en kvinde – og som regel en kvinde med en anden etnicitet end dansk? Og hvad gør det ved børnenes syn på omsorgsarbejde?«.

Interviewet med Ingeborg Topsøe handlede også om, hvorvidt portræt-

Hovedpersonen Cecilie spilles af Marie Bach Hansen, og naboen Katarina af Danica Curcic.
Foto: Jasper Spanning, Netflix

teringen af Nordsjælland i serien netop er for karikeret. Her sagde hun, at det er, som om vi er »så bange for at tale om klasse og privilegier«, når det gælder overklassen, at vi helst ser dem nedtonede.

Harmen over portrætteringen af overklassen i 'Reservatet' har ikke kun fået spaltepads i Berlingske. Kulturkommentator på Weekendavisen, Anne Sophia Hermansen, delte blandt andet et indlæg på LinkedIn, som hun indledte med spørgsmålet: »Hvorfor er foragten for rige mennesker så stor i Danmark?«.

Også borgmesteren i Gentofte, Michael Fenger (K), medvirkede i 'Deadline' torsdag, hvor han over for politisk ordfører for Enhedslisten Pelle Dragsted diskuterede serien.

Michael Fenger mener, at serien tegner et noget karikeret billede af nogle mennesker, der anvender au pairer. Han mener ikke, det er et generelt billede, at mennesker med au pairer er forfærdelige og udnytter deres magtposition.

Gentofte Kommune er den kommune i landet med flest au pairer.

Ros og international omtale

På den anden fløj står blandt andre mediekonsulent Keld Reinicke, som på sin Facebook-profil kalder serien for »den bedste danske krimi-miniserie i mange år«.

Stine Plambech, der er antropolog og seniorforsker ved DIIS samt forfatter til bogen 'Global Sex', deler begejstringen for serien. I et interview i Weekendavisen fortæller hun, at hun

FAKTA

'Reservatet'

Miniserien 'Reservatet' havde premiere på Netflix 15. maj og består af i alt seks episoder.

Serien er instrueret af Per Fly, Ingeborg Topsøe er hovedforfatter, og Claudia Saginario er producer. Derudover er Ina Bruhn og Mads Tafdrup episodeforfattere.

I hovedrollerne ses blandt andre Marie Bach Hansen, Simon Sears, Danica Curcic og Lars Ranthe.

synes serien portrætterer en realistisk fremstilling af au pairer, og at serien viser et filmhold, der har lavet sit baggrundsarbejde ordentligt.

Det er ikke kun i danske medier, serien får omtale. Også i nyhedsmagasinet Time Magazine er serien blevet endevendt.

Serien har generelt fået ros af det danske anmelderkorps. Den har blandt andet fået fem stjerner i Soundvenue, mens den dog må nøjes med tre hjerter af Politikens Eva Estrup.

karoline.bentzen@pol.dk

KULTUR PÅ DEN ANDEN SIDE AF SUNDET!

JULIUS PRODUCTION AB, ALEGRIA GMBH, TEMPLE LIVE ENTERTAINMENT LTD & IMMERSIVE ART LTD PRESENTERAR

Viva

FRIDA KAHLO

IMMERSIVE EXPERIENCE

Forlænget
til 15/6

AMIRALEN, MALMØ | VIVAFRIDAKAHLO.SE

En betagende flerdimensionel oplevelse i Frida Kahlos farverige univers

Rocky Horror Show spilles primært på svensk, men dele af originalets sjæl og udtryk fremføres på engelsk. Finalen byder på et unikt medley med klassikerne på originalsproget - som du aldrig har hørt dem før!

RICHARD O'BRIEN'S

ROCKY
HORROR
SHOW

THE LEGENDARY
ROCK & ROLL MUSICAL

PREMIERE 16. OKTOBER | NÖJESTEATERN, MALMØ | ROCKYHORROR.SE

“ Det var første gang, folk beha

FUCK

Kristen Stewart debuterer som filminstruktør, og hun har aldrig følt sig så respekteret før. Men det tog hende otte år at få realiseret filmen, der netop har haft verdenspremiere i Cannes. »Den blev behandlet som en kvinde«, siger hun.

NANNA FRANK RASMUSSEN, CANNES

HJER

Godmorgen«, siger Kristen Stewart, da hun træder forpustet ind på hotelværelset.

Klokken er fire om eftermiddagen.

Det er dagen efter verdenspremieren på hendes spillefilmdebut som instruktør. 'The Chronology of Water' er udtaget til Un Certain Regard-konkurrencen i Cannes, hvor Politiken møder hende.

»Jeg har ikke rigtig sovet i seks uger. Jeg kom nærmest løbende med filmen herved. Jeg løb også til det her interview. Det er den helt klassiske Cannes-historie«, siger hun, mens hun sætter sig til rette i en stol. ►

ndlede mig, som om jeg havde en

Kollage: Hege B. Huseby. Foto: Manon Cruz / Reuters

Efter otte års hårdt arbejde kan hun endelig høste frugten af det langstrakte slid, det har været at få realiseret filmen. Det har først og fremmest været svært at få den finansieret. Selv om der stod en af verdens største filmstjerner bag. Det har Kristen Stewart en forklaring på:

»Filmen blev behandlet som en kvinde. Den har virkelig haft det svært. Den har skullet kæmpe for at

Jeg råbte og skreg ad mine producere. Jeg forlangte det umulige
Kristen Stewart

få plads, for at blive hørt«, siger hun. Det var da også nær endt med, at filmen gik på grund. Det ultimative skibbrud kalder hun processen uden at gå yderligere i detaljer.

»Den blev flere gange smadret i tusind stykker«, fortæller Stewart, der bruger ordet 'fuck' så ofte, hun overhovedet kan.

Hun retter på en kasket, der dækker hendes lange, afblegede hår, der har et strejf af rødt i spidserne. 'Taxi Driver' står der på kasketten.

Men den hårde proces og alle de uventede dyk endte også med at blive filmens æstetiske redningskrans. Det, der gav den karakter, og gjorde, at den »fandt sig selv«, som hun siger.

Kristen Stewart debuterede som skuespiller allerede i en alder af otte år i en replikløs rolle i Disney Channel-filmen 'The Thirteenth Year'. Som 12-årig gjorde hun sig bemærket, da hun spillede over for Jodie Foster i David Finchers 'Panic Room' (2002), en præstation, hun høstede store roser for.

Herefter skortede det ikke på roller. I 2007 er hun med i hele fire film – 'The Messengers', 'In the Land of Women', 'The Cake Eaters' og 'Ind i vildmarken'. Året efter får hun sit helt store globale gennembrud, da hun får rollen som Bella Swan i den første

FAKTA

'The Chronology of Water'

Filmen er Kristen Stewarts debut som instruktør.

Et biografisk drama baseret på Lidia Yuknavitchs erindringsroman af samme navn fra 2011.

Imogen Poots spiller Lidia Yuknavitch, et olympisk svømmehåb, der vokser op i en endog meget dysfunktionel familie.

Da hun endelig kan forlade hjemmet for at tage på college, tager et nyt misbrug kontrollen over hende. Det er først, da hun begynder at skrive og udvikle sig som forfatter, at hun begynder at finde fodfæste i tilværelsen.

Filmen er klippet af danske Olivia Neergaard-Holm.

film i 'Twilight'-serien, hvor hun spiller over for Robert Pattinson. I 2012 var hun den højest betalte kvindelige filmstjerne i verden. Siden har hun både været med i indiefilm og større mainstreamfilm som 'Snow White and the Huntsman', 'Charlie's Angels' og 'Spencer', som hun blev oscarnomineret for. Hun er en af få amerikanske skuespillere, der har vundet den franske filmpris César. Det gjorde hun for sin birollepræstation i 'Skyerne over Sils Maria' af Olivier Assayas, en instruktør, hun igen arbejdede sammen med i det betagende spøgelsesdrama 'Personal Shopper'.

Hun er også en af de få skuespillere, der har formået at pendulere mellem mainstream og arthouse uden at miste anseelse i nogen lejre. Hun er blevet dyrket som et queerikon, hendes punkede optræden uden for biografilærredet og hendes deltagelse i udfordrende film som for eksempel 'Love Lies Bleeding' fra sidste år har givet hende en helt særlig stjernestatus, der minder mere om den, store rockstjerner bliver begavet med, end den, der tildeles filmstjerner.

Man har kunnet mærke på hendes karrierevalg, at hun også har været kunstnerisk ambitiøs, modig og nysgerrig. Og derfor har hendes debut som instruktør også været imødeset med stor spænding.

Hun stortuede hver aften

'The Chronology of Water' er endt med at blive et smukt og frenetisk portræt af en kvindes traumbearbejdelse, et luftigt stykke filmkunst, der begynder som en fragmenteret erindringscollage for herefter at folde sig mere kronologisk ud. Filmen er virtuost klippet af danske Olivia Neergaard-Holm.

Den handler om pigen Lidia, der vokser op i en dysfunktionel familie, og som må bære rundt på tunge, tavse traumer, før hun finder sin stemme og ståsted som forfatter. Den er baseret på Lidia Yuknavitchs erindringsroman af samme navn.

»Hvis filmen ikke var præget af et fuldstændig kosmisk kaos, og jeg havde haft mine seks ugers forberedelsestid, som planlagt, og jeg ikke havde skiftet 50 forskellige afdelingsledere og skuespillere ud i sidste sekund, så ville jeg have haft en anden film«, fortæller Kristen Stewart.

Hun har lagt sit ene bøjede ben hen over det andet, og hendes fod vipper op og ned i luften. Selv om hun sidder og taler lidenskabeligt om sin film og er tydeligt opsat på at fortælle om sine oplevelser, er det næsten, som om hun allerede er på vej videre.

Hun kan ikke sidde stille, rykker rundt i stolen, kryber op i den og lægger benene over kors. Snart efter har hun begge fødder plantet på gulvet igen. Den ene fod i rastløs dunken mod gulvtæppet.

»Jeg stortuede hver eneste aften under indspilningerne, jeg råbte og skreg ad mine producere«.

»Jeg forlangte det umulige. På den måde er det jo SÅ meget en debutfilm. Det var en fucking ... hvad siger man?«, spørger hun og kigger mig intenst i øjnene, som om jeg har adgang til hendes tankestrøm.

»Ilddåb«, siger hun.

Du sagde, at filmen blev behandlet som

BLÅ BOG

Kristen Stewart

Født 1990 i Los Angeles, hvor hun fortsat bor. Begge forældre har arbejdet i filmbranchen. Hendes far, John Stewart, er scenemanager og tv-producer, mens moren, australskfødte Jules Mann-Stewart, er manuskriptforfatter.

Debuterede som skuespiller i en alder af otte år, da en agent så hende optræde i et juleshow på hendes skole. Den første rolle var i 'The Thirteenth Year' på Disney Channel – dog uden replikker.

Dernæst fulgte den første af mange indiefilm, 'The Safety of Objects'. I 2002 spillede hun over for Jodie Foster i 'Panic Room' med massiv ros til følge.

Det store gennembrud kom i 2008, da hun spillede Isabella (Bella) Swan i den første film i 'Twilight'-serien sammen med Robert Pattinson.

Senere er fulgt et stort antal hovedroller – oftest i indiefilm. Hun har dog også hovedroller i store Hollywood-produktioner som 'Charlie's Angels' (2019), 'Happiest Season' (2020) og 'Spencer' fra 2021, hvori hun spiller prinsesse Diana (Spencer) og blev nomineret til en Oscar som bedste kvindelige skuespiller.

Blev gift med manuskriptforfatteren Dylan Meyer i april 2025.

'The Chronology of Water' er hendes spillefilmdebut som instruktør. Hun har tidligere instrueret musikvideoer og en kortfilm til covid-antologien 'Homemade' (2020). Hun har desuden lavet kortfilmene 'Come Swim' (2017) og 'Boygenius: The Film' (2023).

en kvinde – hvad mener du med det?

»Kvinder skal jo helst ses og ikke høres. Det er ikke bare noget, jeg tror, det er en kendsgerning – det er den følelse, vi går rundt med. Selv om vi har skreget fra hustagene så længe«.

»Det er paradoksalt. For filmen handler om at finde sin stemme«.

Forberedt på kamp

Kristen Stewart har ofte været ledsaget af en trodsig energi på den røde løber og i interviews, men denne dag er den blandet med noget andet. Overraskelse, lettelse, glæde.

For de første anmeldelser af filmen har været rosende. Modtagelsen efter verdenspremieren var overvældende positiv. Hun havde ellers gjort sig klar til kamp. Forberedt sig på at få at vide, at sådan en Hollywood-stjerne ikke havde noget at gøre bag kameraet. Troede hun virkelig, hun

kunne lave film, ja sågar filmkunst? Men hun blev mødt med en helt anden reaktion, end hun forventede.

»Jeg er aldrig blevet behandlet med så meget respekt i mit liv. I går til premieren labbede jeg det i mig. Jeg havde fantastiske samtaler, folk var virkelig engagerede i filmen, og de prøvede ikke at stikke til mig. Ingen prøvede at sparke til hvpeseboet med et bredt påklistret smil på læberne og et tydeligt ikke-anerkendende blik i øjnene«, siger hun.

Kristen Stewart tager kasketten af og løsner håret, så det falder ned over hendes ansigt. Det ville ikke rigtig sætte sig, som hun vil have det. »Jeg ved det, jeg ser crazy ud lige nu«, siger hun med hænderne begravet i høstakken. Hun kigger ud mellem lokkerne, mens hun fortsætter:

»Jeg er supermodtagelig over for sådan noget. Jeg er overbevist om, at

Kristen Stewart har en helt særlig stjernestatus, der minder mere om den, store rockstjerner bliver begavet med, end den, der normalt tildeles filmstjerner. Kollage: Hege B. Huseby. Foto: Valery Hache / AFP

folk møder mig med et ønske om at provokere mig, at de vil stikke til mig, fordi de tror, jeg er skide nem at få ud af balance. Det fik mig til at bekymre mig om Imogen (hovedrolleindehaveren i filmen Imogen Potts, red.). Jeg ved jo, at kvindelige skuespillere ikke har den samme oplevelse, som jeg havde i går. Jeg havde en fantastisk dag, det var også første gang, folk behandlede mig, som om jeg havde en fucking hjerne», siger hun.

Det er både pressen, folk fra filmbranchen såvel som mennesker, hun møder på gaden, der har fået hende til at føle, at hun egentlig ikke har fortjent sin succes.

En følelse af, at hun bare har fået serveret nogle replikker, som hun skal levere foran kameraet.

»Når folk møder skuespillere, tror de automatisk, at de må elske at være i centrum, elske at blive set på. Men

sådan er det ikke. Og særligt kvindelige skuespillere bliver behandlet som lort. Jeg ville ønske, jeg havde et bedre ord end misundelse for det. Det har jeg ikke«.

Jeg er overbevist om, at folk møder mig med et ønske om at provokere mig, at de vil stikke til mig
Kristen Stewart

Bliver det svært at vende tilbage til skuespillet nu?

»Nej, overhovedet ikke, jeg fucking elsker det«.

Hun var alligevel aldrig fristet til selv at spille hovedrollen som Lidia.

»Det ville have fjernet hele grun-

den til, at jeg ville instruere en film. Jeg havde ikke lyst til at kigge i et spejl. Jeg ville se ind i en andens øjne og se ilden blive tændt«, siger Kristen Stewart, der ikke kan holde op med at tale begejstret om Imogen Potts.

»Vi gør alting forskelligt, hun og jeg. Jeg er sådan en *muppet*, fjollet. Hun er så åben og frodig. Hun er som et omvandrende motiv. Hun ER min film. Jeg kan tegne en linje mellem alle hendes fregner. Jeg kender hver og en«, siger hun og aer sin arm. Hun har fået tatoveret 'WHY?' på sin venstre overarm. 'Hvorfor?'.

Kristen Stewart har før dette interview kaldt Imogen Potts for en skuespiller med BTE.

»Hun har ikke specielt store bryster, men det virker sådan. Hun har *big tits energy*«, lød beskrivelsen.

Nu finder hun en anden beskrivelse frem.

»Hun er en big-brained bitch«, siger hun. En BBB. En begavet *bitch* med enorm skuespilmæssig spændvidde.

»Vi har begge spillet skuespil i så mange år. Derfor har vi bygget en masse mure op for at beskytte os selv, fordi man som kvindelig skuespiller som regel bliver behandlet så fucking dårligt«.

Kristen Stewart har nogle korte jeansshorts på. Derfor ser man tydeligt den tatovering, hun har på venstre lår.

Ordet 'MINE' er prentet ind i huden - 'Mit'. Selvbestemmelse og kropslig autonomi manifesteret for omverdenen.

»Så det var så utrolig dejligt, at vi i denne proces bare kunne lytte til hinanden, give os lov til at lytte til os selv. Det føltes, som om vi gjorde det for første gang nogensinde«.

nanna.rasmussen@pol.dk

Sådan forsvandt 400 mia. fra diverse statskasser

DR-serien om den store aktieudbytteskandale i 2010'erne er ganske spændende, om end der overspilles bravt på de fleste pladser. Og så slås det aldrig helt fast, hvad svindelnummeret gik ud på.

HENRIK PALLE

Andre folks penge. Økonomisk thriller-dramaserie. Afsnit 1-4 af i alt 8. Kan ses på DRTV og DR 1. Koncept: Jan Schomburg. Instruktion: Dustin Loose og Kaspar Munk. Med bl.a. David Dencik, Karen-Lise Mynster, Helle Fagralid, Lars Brygmann, Justus von Dohnányi, Nils Strunk, Dia Jovanovic og Waj Ali

Pengekassen er åben, og sheriffen sover.

Det er den besked, skatteembedspersonen Inger Brøgger giver videre i systemet, da hun bliver opmærksom på det, der efterlods er blevet kaldt for både udbyttesagen, det store skatterøveri og *the cum ex-files*.

Det får imidlertid ikke de ansvarlige til at gribe ind med blinkende lygter og ladte revolvere. For af hensyn til erhvervslivet i almindelighed og finanssektoren i særdeleshed for man med lempe, idet det fra øverste politiske hold var stærkt tilkendegivet, at man ikke ønskede at påføre bankerne yderligere administrative byrder.

Faktisk gik ambitionerne i retning af at mindske kontrollen med erhvervslivet, reducere Skat med mottoet 'Mindre kontrol, mere service' – altså bortset fra de menige skattebetalere, som stadig skulle ses nidkært efter i sømmene. Og det har jo altid været god borgerlig latin, at man, når det drejer sig om alt andet end advokatsalærer, konsulentonorarer og vederlag for bestyrelsesarbejde, kan få det dobbelte til det halve. Så hvorfor ikke i skattevæsenet, tænkte man.

Da regningen blev gjort op, lød den på den dumme side af 400 milliarder kroner, som skattemyndighederne i diverse europæiske lande var blevet taget i fuppen for. Så vi har reelt at gøre med århundredets forbrydelse. Og selv om der ikke blev løsnat næneværdig mange skud, og biljagterne foregik diskret i eksklusive limousiner, er det jo noget af en forbryderhistorie med mænd i mørkt tøj, helte, skurke og nederdrægtighed i et omfang, man kun sjældent finder i arbejderklassen.

Men hvordan filmatisere noget, der har fundet sted i mødelokaler og per mail, og som i sig selv er vanskeligt at begribeliggøre for mennesker uden indsigt i finansielle forhold og skatteretlige irgange? Man kan skæve til Alan J. Pakulas mesterlige film 'Alle præsidentens mænd' om Watergate-skandalen. Den var – og er – stilen formidling af journalistisk stof og metode. Men samtidig også en forholdsvis enstrenget fortælling om et lovbrud, der umiddelbart er til at forstå.

Sådan er det ikke med udbyttesagen, som er langt mere teknisk i selv udgangspunktet. Derfor må mere til.

Og det sker ved at lade fortællingen brede sig ud som et antal personlige og personbårne historier. Hvem er menneskene bag forbrydelserne? Hvorfor begår de dem? Og hvordan kommer heltene under vejr med ugeringerne og skaffer retfærdighed?

Ure til kvarte millioner

Det hele begynder i en tysk advokatforretning, hvor den genialske skattejurist Bernd Hausner af sin opvakte unge kollega Sven Lebert gøres op-

mærksom på nye muligheder for at lænse de europæiske statskasser for midler. Det sker ved noget, der kaldes for cum-ex-handel, og hvad det mere præcist går ud på, formår serien aldrig rigtig at få anskueliggjort som andet end begreb. Der gøres forsøg på at forklare, men det bliver ved fessne metaforer med to gange pant for den samme tomme flaske.

Heldigvis fanges man som seer hurtigt ind af historien om den unge Sven med den fattige baggrund, der falder i guldets snare og kan købe ure til kvarte millioner. Ligesom man sagsbehandleren Niels Jensen, der forelsker sig i en serbisk kvinde, men ikke kan skaffe hende permanent opholdstilladelse og derfor skal bruge penge til en lejlighed i Malmø.

Der er også Karen-Lise Mynsters opbragte og renfærdige skatteinspektør, der lige har lært folket i Bhutan at betale indkomstskat og så vender hjem til en røverrede af slipseklædte svindlere.

Disse historier skaber en menneskelig forankring i den tekniske fortælling om den økonomiske kriminalitet, som er behørigt afdækket

■ **Øverst: Lars Brygmanns skattedirektør og departementschef fremstilles som et godmodigt fjog på grænsen til det karikerede. Nederst: David Dencik er sagsbehandleren Niels, der kommer i klemme i systemet og forsøger at udnytte det på en og samme gang, på grund af kærlighed. Her ses han over for Dia Jovanovic, som spiller Olga. Foto: Laust Trier Mørk**

journalistisk. Thi serien er nemlig baseret på indtil flere bøger, herunder Niels Fastrup og Thomas G. Svaneborgs 'Det store skatterøveri' og Cavling-vinderen Jesper Tynells 'Af hensyn til erhvervslivet'.

En knivspids satire sniger der sig også ind i fremstillingen. Lars Brygmanns opportunistiske skattedirektør og siden departementschef er akkurat så overdrevet følgagtig, at det er morsomt, og Flemming Enevolds trængte minister repræsenterer en uelegant udlevering af politisk magtbrynde.

Surmuleri og vrede

Desværre skæmmes det hele af lejlighedsvist overspil, der peger tilbage på den tyske hovedinstruktør. Et vredeudbrud fra David Dencik er nærmest støbt i beton, og Karen-Lise Mynster, som ellers er nuancernes mester, giver den alt for tykt gas med surmuleri. I den øvre ende er Justus von Dohnányi nærmest flagrant diabolisk som ryggesløs advokat, mens Helle Fagralids friske konsulent forekommer karikeret – men måske også retvisende, hvem ved?

Der er mange tråde og mange europæiske locations at forholde sig til. Og da store dele af handlingen foregår i paladser af stål, glas og beton, kan man godt føle sig lidt forvirret i ny og næ. Er vi nu i Danmark, i Tyskland, i London eller i Belgien? Og er der noget stereotypet tvivlsomt ved visse af karaktererne, og er det måske en kende fordomsfuldt.

Ikke desto mindre er – at dømme efter de fire afsnit, der er stillet til rådighed for denne anmeldelse – 'Andre folks penge' medrivende. Dertil forstemmende, fordi man jo godt ved, at fakturaen for narrestregerne endte hos skatteyderne i de europæiske lande, selv efter retssager og tilbagebetaling. Dem i jakkesæt ender altid med at profitere.

henrik.palle@pol.dk

M/S

Museet for Søfart
Maritime Museum of Denmark

Ny udstilling

*Søfare**rer*

400 års danmarkshistorie

A.P. MØLLER FONDEN

S.C. VAN FONDEN
Nørregade 41, 1165 København K

KNUD HØJGAARDS FOND

A/S D/S Orient's Fond

AAGE OG JOHANNE
LOUIS-HANSENS FOND

AUGUSTINUS FONDEN

Den Danske
Maritime
Fond

NY
CARLSBERG
FONDET
NEW CARLSBERG FOUNDATION

Jens & Margarethe
WITH'S FOND

LauritzenFonden⁺

Statens
Kunstfond

Under læsningen måtte jeg ofte lægge bogen fra mig og mærke efter, om mit hoved stadig sad, hvor det skulle

Peter Adolphsens små historier, der 30 år efter den første nu er udkommet i fjerde installation, er svimlende læsning, der føles sært relevant lige nu.

ALEXANDER VESTERLUND

Peter Adolphsen. Små historier 4.
Gyldendal, 66 sider

Jeg læste Peter Adolphsens fjerde bog i 'Små historier'-serien med en underlig følelse af genkendelse eller relevans, selv om historierne ofte befinder sig uden for det helt forståelige og håndgribelige – uden for det menneskelige – eller måske endda efter menneskeheden, hvis vi skal svinge os helt derop.

Ofte er det umuligt at begribe, hvad det er for en slags fortæller, man har med at gøre, hvor denne ser verden fra – og ikke mindst har sin viden fra ...

Historierne er som små gådefulde sci-fi-eventyr – starter typisk ved begyndelsen, 'der var engang', men har også fødderne plantet i en dansk litteraturhistorie – man tænker ikke blot på Per Højholt og Peter Seeberg – forfattere, Adolphsen før er blevet sammenlignet med. Men faktisk også på Holberg og hans moralske fabler med historienes karakter af dril og svimlende perspektiver, for ikke at tale om fascinationen for mikro-

Hver historie er som en slags skabelsesberetning

og makroplaner. Og så er der måske også det fælles ved dem, at moralen snarere er en slags anti-morale.

Det lyder, som om vi skal lære noget – men man sidder som regel fortvivlet tilbage, når en historie på en sides penge har rusket op i ens tilværelsesforståelse og tidsforfølelse. Hver historie er som en slags skabelsesberetning, der kan begynde i en form for urtid for så at tegne sine helt egne love og betydninger.

Tag for eksempel historien om Werner: »Det begyndte uskyldigt nok: To sorte hår, der voksede ud af et modermærke på Werner Jensens mave«.

Det slutter med, at hele jordkloden 10.000 år senere er omsluttet af et kilometertykt lag af hår: »Nedenunder, i mørket under hårlaget, sad Werner i ruinerne af sin gamle etageejendom og havde det bedre end nogen-sinde«.

Historierne har ofte flere udsigelsespositioner og lag og kan på sin vis læses som en form for litterær rebusleg – hvis ikke de ligefrem selv tilby-

der en læsevejledning – som i en historie, hvor 'indsø/ferskvand' skal forstås som 'Seebergs hidtidige forfatterskab' og 'ocean/saltvand' som 'al øvrig litteratur'.

Colibakterier og ChatGPT

Et andet sted får vi et langt og kringlet citat om celler og mikrobiomer, der 'ifølge overleveringerne' blev sagt på nøjagtig samme måde ved tre forskellige lejligheder: i en forladt rumbase på månen af Per Højholt og hans romanfigur Hans Henrik Mattesen samt af en colibakterie i en gravhund og endelig af tre billardspillende guder.

Selv om 'Små historier 4' kun er på nogle og 60 sider og også er en helt stringent sag, er der virkelig meget at tage ind, og historierne tåler at blive genlæst og gransket, men jeg nyder dem også bare som konkret skrift (ikke kun de deciderede volapykhistorier). Højdepunktet er historien om en Toyota med »rummelighed og køreglæde«, der samler en lang række

DEN EUROPÆISKE
FILMHØJSKOLE

VIL DU LÆRE
AT LAVE FILM?

TILMELD DIG
2025—2026 NU

EUROPEAN
FILM
COLLEGE

Podcast med tre aktuelle historier alle hverdage.
Lyt med i Politikens podcastapp

■ Peter Adolphsen er uddannet fra Forfatterskolen og debuterede i 1996 med 'Små historier'. Foto: Sara Galbiati

danske forfattere – fra H.C. Andersen og frem – op, og de alle sammen bemærker netop 'rummeligheden og køreglæden'. Forfatterne spiller mixed double i forskellige konstellationer inde i Toyotaen.

Andre steder er det ren horror – som da bedstemoren juleaften adværer mod ikke at stille risengrød frem til nissen, hvorefter barnebarnet næste morgen bliver fundet med en andeknogle i spiserøret.

I samtlige historier er det, som om der er noget, der ikke kan holdes inde eller tilbage, hvilket får fatale konsekvenser – som da Dorthes fod pludselig angriber hendes mund, indtil hun til sidst har slugt sig selv.

Og så slog det mig, hvad det var for en genkendelse eller relevans, jeg følte – at det nok også skyldes opblomstringen af kunstig intelligens, der med ChatGPT og lignende giver fornemmelsen af et nyt skriftligt liv, der pibler frem. Adolphsens skrift har på samme tid noget generisk og vildt originalt over sig – netop som en art kunstig hjerne, der gør oprør eller er blevet ramt af en virus. Og som også har noget nærmest truende og invaderende over sig. Skriften kan ligne en kommando – eller en prompt – der sætter gang i noget, der får sin egen adfærd.

Jeg måtte under læsningen ofte tage mig til hovedet for at se, om det stadig sad, hvor det skulle.

alexander.vesterlund@pol.dk

05.02 – 15.06.25

Drømmenes port

~Symbolisme~

SIDSTE
CHANCE
15. JUNI

ORDRUPGAARD

BERLINGSKE

★★★★★

POLITIKEN

♥ ♥ ♥

KRISTELIGT DAGBLAD

★★★★★

KULTURKUPEEN

★★★★★

SJÆLLANDSKE MEDIER

★★★★★

VILLABYERNE

★★★★★

INFORMATION

"Gå ind ad denne port og kom ud som en anden."

WEEKENDAVISEN

"Den sværmeriske attitude er ikke til at tage fejl af."

NETAVISEN PIOPIO

"Sansernes beruselse på Ordrupgaard."

Søndag 25. maj 2025 | **KULTUR** | **POLITIKEN** | 17

SIDSTE CHANCE DENNE WEEKEND

ALT SKAL VÆK

Hjælp med at tømme Butikken

KØB KØB KØB
- bløde og lækre tæpper
NU ER DET SIDSTE CHANCE

Vi lukker definitivt den 25. maj

ALT ER NEDSAT MED
50%

Lørdag & Søndag 11-16 og

KØB MIG UD AF BRANCHEN!

Farvel og tak til branchen, som var med til at danne min identitet i DK, og samtidig holde mig tæt på min oprindelige kultur i over 55 år. Nu er jeg 80 år, og tiden er til at stoppe. Vi afslutter vores ophold på:

Farum hovedgade 85, 3520 Farum

God kunst med høj brugsværdi af uld, bomuld og silke. Stort udvalg i alle størrelser, meget fine værksteds tæpper, landsby- og nomadetæpper og kelims fra alle distrikter i IRAN. Kom og gør en favorabel handel med tæpper, som ikke længere knyttes i disse kvaliteter.

Vi er til at handle med!

house of persia aps

WWW.HOUSEOFPERSIA.DK

House of Persia – Oriental Carpet - Tlf. +45 23 60 41 71 / +45 27 59 70 20

Mussolini med Adolf Hitler i 1938 forud for et stort møde i München.
Arkivfoto: Ritzau Scanpix

Mussolini er i miner og fagter tæt på USA's nuværende præsident

Fremragende dokudrama om Mussolini understreger, hvordan den italienske fascistleders antiintellektuelle bølleadfærd minder om en nutidig præsident.

SET OG HØRT
BO TAO MICHAËLIS

Mussolini: Son of The Century.
Kan ses på SkyShowtime

Her er der en tv-serie, som er leveret til tiden, er det briter Joe Wrights formidable og flamboyante dokudrama 'Mussolini: Son of The Century'.

Wright har før beskæftiget sig med vrangen af fortiden med film som 'Atonement' og 'Darkest Hour'. Her skildrer han Benito Mussolinis brutale vej til magten i Italien. Fra 1919's sønderskudte elendighed til han efter det hæslige mord på socialisten Giacomo Matteotti i 1924 bekender kulør og terroriserer parlamentet til at billige hans diktatur.

Det holdt i næsten tyve år og skabte for evigt dybe sår i det smukke Italien.

Måtte fyre sin jødiske elskerinde

I modsætning til Hitler har Mussolini stadigvæk sin egen kultiske turistindustri. Og er fascismen ikke latent til stede i det nuværende Italien? Jamen var den egentlig lige så slem som nazismen?

Først i 1938 indførte Mussolini den nazistiske antisemitisme. Så Mussolini

ni må fyre sin jødiske fascistiske elskerinde. For italienske jøder betød det fatalt og tragisk langt værre. Læs Primo Levi og Elsa Morante.

Det didaktisk fremragende ved serien er, at den viser fascismen i almindelighed, Mussolini i særdeleshed som lige så infam inhuman som Hitler og Co. Sidstnævnte lærte enormt meget af Mussolini, hans magtovertagelse bliver ned i detaljen en nazistisk manual for at kuppe et vakkelt vornt demokrati.

Hensynsløs bestialsk, mord og nådesløst hærværk med flammende bragesnak fra digteren Gabriele d'Annunzio om ren og rå vold. Digteren var længe Mussolinis konkurrent, men poesien formår aldrig at trumfe pragmatisk politik desangående.

Stilen er en blanding af Brechts episke teater og Bertoluccis kulørte mesterværk '1900'. Mussolini henvender sig hele tiden til seeren. På et tidspunkt med 'Make Italy Great Again'.

Italienerens diskurs, miner og fagter er tæt på nutidens amerikanske præsident. Det er anti-intellektuel bølleadfærd italesat af patetiske statements, som lyner i øst og vest. Og samtidig tintet af fanatisk antisocialisme sat op på en diffus korporativ økonomi, som aldrig kom til at fungere, men førte til Italiens fallit. Stærkt støttet af Italiens sidste inkompetente konge, som så frelse i Il Duce og hans hird. Royalisme har immer samme r som i regime.

'Mussolini: Son of the Century' fik verdenspremiere på filmfestivalen i Venedig, der såmænd blev grundlagt af Mussolini.

Dokumentaren havde USA-premiere i januar, et par uger før Trump blev edsvoren præsident.

Den er klar i mælet, og selv om Marx siger, at historien gentager sig anden gang som en farce, ser det ikke særlig sjovt ud for tiden.

Fremragende dokudrama, simpelthen.

bo.tao.michaelis@pol.dk

KÆRLIGHEDSBREVKASSEN Skal jeg smide otte års venskab ud?

Ibyens brevkasse giver ugentlige råd til byens hjerter. Denne uge handler det om et årelangt venskab ved en skillevej.

FELIX THORSEN
KATZENELSON

Ugens spørgsmål:

Kære brevkasse

Jeg har min bedste veninde fra folkeskolen. Vi plejede at være utrolig tætte, men efter hun gik på højskole og fik en kæreste, er jeg blevet nedprioriteret. Hun har været en skodveninde og virkelig været tarvelig, og jeg har taget meget afstand. Nu begynder hun at række ud igen, og jeg gider faktisk ikke. Bærer jeg nag? Og er det dumt at smide 8 års venskab ud?

Vennetræt

Gæsteredaktør Ida-Sophia Petersen:

Kære Vennetræt

Mit korte svar ville nok være ja, du bærer nag, og ja, det kan, i hvert fald i nogle tilfælde, være dumt/ærgerligt at smide 8 års venskab ud, fordi man, som det lader til er tilfældet her, er blevet såret. Jeg husker tydeligt følelsen af at lave relationsregnestykket, hver gang en af mine veninder fik en kæreste, der pludselig tog min plads på venskabsstigen og gjorde mig til en anden-, en tredje- eller endda fjerdeprioritet. Drømte om at være nogens nummer et og følte mig både fravalgt og flov, når det gik op for mig, jeg ikke var det, trak mig fra mine veninder, kunne ikke rumme deres forelskelse, fik ondt i både røven og af mig selv.

Men det hele jo faktisk, fordi jeg savnede dem, elskede dem og var for stolt til at være ærlig og sårbar, tage snakken med dem, fortælle dem hvilke følelser de fik frem i mig, og at jeg altså, til trods for deres altoverskyggende kvalmende forelskelse, fortsat var her og havde brug for dem.

Så: Det er utroligt menneskeligt at blive vred og skuffet, når ens veninde forsvinder ind i den der boble af klam kærlighed, men vi er alle sammen nogle ignorante idioter nogle gange, og vi fortjener alle sammen et wake-up call fra vores bedste veninde, når vi er det, og en chance mere.

Så jeg synes, du skal tale med hende, især nu hun selv er kommet op til overfladen. Tilgiv hende og hendes meget menneskelige fejl. Måske mest af alt for din egen skyld.

Brevkassereditør Felix Thorsen Katzenelson:

Kære Vennetræt

Folk går jo og siger, det ikke er størrelsen, men gørelsen, det handler

GÆSTEREDAKTØR

Ida-Sophia Petersen

Uddannet cand. mag. fra Københavns Universitet, 34 år.

Podcast- og radiovært blandt andet på '112 for venskaber' og 'Hemmeligheder' og forfatter til romanen 'Efterladt på set', som udkommer 3. juni, og som handler om venskaber, ulykkelig kærlighed og dating i København.

om. For det meste er det rigtigt, men som årene lægger sig oven på hinanden, finder man ud af, at livsvidner er værd at samle på. Ikke for hvad som helst, og ikke som konstant. Vi skal allesammen prøve at tillade hinanden at være mere og mindre end vores største succeser og værste skuffelser.

Kærlighed er en handling, og det er en handling frem i tid. Jeg hader venskabsnostalgi, hader at svælge i fortidens druktur og gamle dengangere.

Måske din veninde er begyndt at indse, at hun var et hul i jorden over for dig. Du må gerne sidde lidt længere med din smålighed, men man kan også komme til at være så kold i røven, at man giver sig selv frostskaide. Så er det dine tæer, der bliver lilla og falder af, ikke hendes.

I fulgte engang ad; da var venskabet nemt, det boede i et folkeskoleskema. Så overgik I til noget andet, relationen blev testet af virkeligheden. Det er ikke sidste gang, virkeligheden bliver ved, og det bliver meget værre end, at nogle får en kæreste. Der kommer bevægelse, rejser og problemer og flytninger, der gør, at I ikke kan sidde lårene af hinanden. Og det kommer til at kræve af jer begge. Nu har du givet lidt for meget lidt for længe, synes du, og fred med det. Men ikke skumle solen sort.

Tilgiv, hvis du kan. Du behøver ikke kaste skuffelsen over skulderen som noget overtroisk salt. Sig noget af det, send hende denne brevkasse. Led efter nye måder at være sammen på, luk hinanden ind i livene, og grin, så det runger af alle de kærester, der skal komme og forgå, som aldrig vil have den adgang til hinandens hjerter, som I to har. Og ellers, smid ud. Men vid, at du stadig en dag skal tilgive, for ellers skal du sidde om 40 år og stadig være skuffet. Lyder det ikke uhyggeligt?

felix.thorsen.katzenelson@pol.dk

Hver uge giver Ibyens brevkasse råd om kærlighed. Brevkassereditør er Felix Thorsen Katzenelson. Send dit dilemma til hjerte@pol.dk

★★★★★
“EN KÆMPE FILMISK TRIUMF”
MOVIE MANIAC

★★★★★
“FANTASTISK SØD”
FILMMAGASINET EKKO

★★★★★
“HJERTEVARM”
ALT FOR DAMERNE

★★★★★
“PRAGTFULD”
MAGASINET KBH

★★★★★
“VARME, SAMFUNDSKRITIK OG HUMOR”
KRISTELIGT DAGBLAD

★★★★★
“DE TO SKØNNE SKUESPILLERE GIVER BRØDRENE HJERTE OG SJÆL”
VI ELSKER SERIER

★★★★★
“FORNØJELIGT FEEL GOOD-DRAMA”
JYLLANDS-POSTEN

★★★★★
“SKØN”
SØNDAG

★★★★★
“MASSER AF HJERTE, HUMOR OG FRANSK CHARME”
CINEMA ONLINE

★★★★★
“CHARMERENDE OG RØRENDE”
KULTURBUNKEREN

FOR FULD MUSIK

EN FILM AF EMMANUEL COURCOL

I BIOGRAFERNE NU

FESTIVAL DE CANNES
SELECTION OFFICIELLE 2024
CANNES PREMIERE

SSIFF
PUBLIKUSPREMIEREN

BIOGRAFKLUB
DANMARK

LÆS MORGENDAGENS AVIS I AFTEN

Vi har sørget for, at e-avisen er tilgængelig allerede fra kl. 21.30, så du kan være på forkant med dagens nyheder.

KULTURGUIDEN

Teaterliste

Det Kongelige Teater - Operaen

+45 33 69 69 69
www.kglteater.dk
Ekvipagemestervej 10
1438 København K
kl. 13.00 og kl. 17.00
Den store Gatsby

Det Kongelige Teater - Skuespilhuset

+45 33 69 69 69
www.kglteater.dk
Sankt Annæ Plads 36
1250 København K
kl. 15.00
Marie-Antoinette

Det Kongelige Teater - Skuespilhuset

+45 33 69 69 69
www.kglteater.dk
Sankt Annæ Plads 36
1250 København K
kl. 15.00
FEBEREN - Køn, frihed og varieté

UDVID ARBEJDS-PLADSENS MEDIEUDBUD

Med et Politiken-abonnement bliver dine medarbejdere klogere på den menneskedrevne historie om økonomi og samfund.

I Italien bliver de mindste oplevelser de største.

Det kan være svært at beskrive, hvad det er Italien gør ved os. For selvom vi bliver behørigt imponeret, når vi besøger verdens smukkeste kyststrækning ved Amalfi, så er det ikke kun den, vi husker når vi kommer hjem. Måske er det lige så meget de små ting? Pastaen? Passionen? Tomaterne? Vinen? Eller måske et miks af det hele?

Vi har endnu ikke fundet det endelige svar, men vi ved, at du kommer rigere hjem, end du tog ud, når du vælger Best Travels rundrejser til Italien.

TRYGHEDS-GARANTI

Hvis du skulle fortryde din rejse, er du godt dækket hos Best Travel. Læs mere om 21-dages fortrydelsesret, navneændring og ombooking mv. på besttravel.dk/tryghedsgaranti

Opera i Verona med opera-sanger som guide priser fra 8.595,-

5 DAGE • Rejs med til Verona og oplev store klassiske operaer under åben stjernehimmel i Veronas berømte arena. Medrejsende operasanger Jan Lund eller Guido Paevatalu præsenterer operaer og komponister undervejs. I Verona bor vi dejlig centralt på 4-stjernet hotel i gå-afstand til arenaen. Glæd dig også til at besøge Milano, Venedig, vinområdet Valpolicella m.m. Flyv fra København eller Aalborg.
(Tillæg operabilletter fra kr. 400/stk.)

24. JUL 7. AUG 15. AUG

Se alt det inkluderede i prisen - scan koden eller besøg www.besttravel.dk/verona

Vulkanøen Ischia Napolibugten priser fra 10.995,-

8 DAGE • På Ischia har vandet fra vulkanøens mange kilder været brugt i kurbadene lige siden romertiden. Nyd også en overdådig sydlandsk blomsterpragt, viftende palmer, appelsin- og citronlunde samt skønne udsigter ud over Middelhavet. Vi bor på det lækre hotel Albergo La Reginella i kystbyen Lacco Ameno, som byder på gode wellness-faciliteter. Halvpension, udflugter og dansk rejseleder. Flyv fra København eller Aalborg.

1. OKT 8. OKT 15. OKT

Se alt det inkluderede i prisen - scan koden eller besøg www.besttravel.dk/ischia

Amalfikysten med Ravello, Pompeji og sejltur priser fra 10.495,-

8 DAGE • Oplev en af verdens smukkeste kyststrækninger på vores rejse til Amalfikysten. Rejsen inkluderer halvpension inkl. vin og vand samt spændende udflugter til bl.a. Amalfi by, Ravello og udgravningerne ved Pompeji. Vi bor i Maiori på Amalfikysten med direkte udsigt til vandet. Halvpension, udflugter og dansk rejseleder inkluderet. Flyv fra København og Aalborg.

27. AUG 3. SEP 10. SEP
17. SEP 24. SEP 1. OKT 8. OKT 15. OKT

Se alt det inkluderede i prisen - scan koden eller besøg www.besttravel.dk/amalfikysten

Tlf. 70 20 98 99 www.besttravel.dk

Ved bestilling, oplys venligst annoncekode: **POLITIKEN**

Priser pr. person i delt dobbeltværelse/kahyt.
Forbehold for udsolgte datoer, trykfejl og prisændringer.

Best Travel

Rejs dig rig